

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

[Ḥamishah Ḥumshe Torah]

‘im targum Onkelos, u-ferushe Rashi u-ve’ur ye-targum Ashkenazi

Sefer Ba-midbar

Premsla, Yitshak Itzak ben Tsevi Hirsh

Ofenbakh, 569 [1808 oder 1809]

ן

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10257

ביים שטיפטו צעל טע :
 (מח) צללע דיזע געמוטער-
 טען צוואממען ווארען אן
 דער צאהל: אכט טווענד ,
 פינף הונדערט אונד אכציג :
 (מט) נאך דעם בעפעהלע
 דעו עוויגען דורך משה
 האטטע מאן יעדעם זיינע
 ארכייט אונד זיינע לאזט
 אנגעוויזען : אונד דיא מוזטי-
 רונגען פערריכטעט , דיא
 דער עוויגע דעם משה
 בעפאהלען האטטע :
 ה (א) דער עוויגע רעדטע
 מיט משה אונד
 שפראך : (ב) געביהטע דען
 קינדערן ישראל'ן , דאס זיא
 אויז דעם לאגער שאפען ,

מועד : מח ויהיו פקדיהם שמנת
 אלפים וחמש מאות ושמונים :
 מט ערפי יהוה פקד אותם
 ביד משה איש איש על עבדתו
 וערמ שאו ופקדיו אשר צוה
 יהוה את משה : פ שלישי
 ה א וידבר יהוה אל משה
 לאמר : ג צו את בני ישראל
 וישלחו מן המהנה כרצרוע
 וכרזב וכל טמא לנפש :

מזכר

יערען אויזאטציגען , יעדען דער מיט דעם באוען פלום בעהאפטעט איזט :
 אדער זיך אן איינער לייכע פעראונרייניגט האט : עז

ר ש י

תרגום אונקלוס

כמשעו : (מט) ופקדיו אשר כזה ה' את
 משה ואלות הפקודים היו במזוה מנן שלשים
 שנה ועד בן חמשים :
 ה (ב) זו את בני ישראל וגומר : פרשה
 זו נאמרה ביום שהוקם המשכן
 ושמזכה פרשיות נאמרו בו ביום כדאית' במס'
 גיטין
 ה (א) ומליל יי עם משה למימר : (ב) פקד ית בני ישראל וישלחו מן
 משריתא כל דסגיר וכל דנאב וכל דמסאב לטמי גפשא דאנשא :

זמנא : (מח) והיו מניייהון תמניא
 אלפין וחמש מאה ותמנן : (מט) ער
 מימרא דיי מנא יתהון בידא דמשה
 גבר גבר על פולחניה ועל מטוליה
 ומניניה די פקד יי ית משה :

ה (א) ומליל יי עם משה למימר : (ב) פקד ית בני ישראל וישלחו מן
 משריתא כל דסגיר וכל דנאב וכל דמסאב לטמי גפשא דאנשא :

מדבר

באור

מן עבודות שהיו ולפיכך לא אמר עבודת העבודה בה"א הידיעה, וכן תרגם האשכנזי :
 (מח) ויהיו פקדיהם, בפסוק הזה מודיע סכום המנין כמה היה, לכן האתנח במלת
 פקדיהם שהיא הכושר כמ"ס למעלה : (מט) על פי ה' פקד אותם ביד משה, באורו על פי
 ה' ביד משה פקד אותם איש איש על עבודתו ועל משאו, ויהיה הוראת פקד בכאן לשון מנין
 שזכה כל אחד מהלויים על משאו : ופקדיו, הוא לשון מנין, כמ"ס בפרטי הוראות השרש הזה
 בספרים הקודמים, והכתוב מודיע שהן המנין לבני לוי והן המספר והמנין של כל שנת ושנת
 את הכל עשו כאשר כזה ה' :

ה (ב) וישלחו מן המחנה, אשר שגדירו ונקבעו סדר המסות וסמיתן כזה לשלח העמא'
 מן המחנות : וישלחו, שלא מחנות היו אם בשעת סמייתן תוך הקלעים היא
 מסכה

ג מוֹכֵר עַד-נִקְבָּה תִּשְׁלַחוּ אֶל-
 מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה תִּשְׁלַחוּם וְלֹא
 יִטְמְאוּ אֶת-מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי
 שֹׁכֵן בְּתוֹכָם: ד וַיַּעֲשׂוּ-כֵן בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַחוּ אוֹתָם אֶל-
 מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה בֶּן עֲשׂוֹ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל: פ
 ה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(ג) עו מאג מאנופערואן
 אָדער פֿרויענופערואן זיין,
 זא מיסט איהר זיא פֿאַרט
 שאַפֿען, נעמליך אויז דעם
 לאַגער הינאוויז שיקען: דאָ
 מיט זיא ניכט איהר לאַגער
 פֿעראונרייניגן, אין וועלכעם
 איך אונטער איהנן רעזידענץ
 האַלטע: (ד) דיא קינדער
 ישראל'ז טהאַטען אַלזאָ,
 אונד שאַפֿטען דערגלײַכען
 פערזאָנען אויז דעם לאַגער
 פֿאַרט: וויא דער עוויגע דעם
 משה בעפֿאַהרען, אַלזאָ
 טהאַטען דיא קינדער ישראל'ז:
 (ה) פֿערנער רעדעטע! דער
 דבר
 עוויגע מיט משה, אונד שפראַך:
 זאָגע

תרגום אונקלוס

רש"י

(ג) מוֹכֵר עַד נִקְבָּה תִּשְׁלַחוּ לַמַּבְרָא
 לַמִּשְׁרִיתָא תִּשְׁלַחוּנֹן וְלֹא יִטְמְאוּ
 יַת מִשְׁרִיתָהוֹן הִי שְׂכִינְתִי שְׂרִיא
 בִּינִיהוֹן: (ד) וַעֲבָדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיִּשְׁלַחוּ יַתְהוֹן לַמַּבְרָא לַמִּשְׁרִיתָא
 כַּמָּא דִּי מַלְיִל יִי עִם מֹשֶׁה בֶּן עֲבָדוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ה) וַמַּלְיִל יִי עִם
 מֹשֶׁה לַמַּיְמָר: מַלְיִל

גיטין בפרק הכוזבין: וישלחו מן המחנה
 שלש מחנות היו שם בשעת סכייתן חוץ הקלעים
 היא מחנה שכינה • סכיית הלויס סביב כמו
 שמפורש בפרשת במדבר סיני היא מחנה
 לוי • ומשם ועד סוף מחנה הדגלים לכל
 ארבע הרוחות היא מחנה ישראל • הצרוע
 כשתלח חוץ לכוּלן הזב מותר במחנה ישראל
 ומשולח מן השמים וממא לנפש אדם מותר אף
 בשל לוי ואינו משולח אלא משל שכינה וכלזה
 דרשו רבותינו מן המקראות במסכ' פסחים:
 טמ' לכפ' • דמסאב לטמי נפש' דאנש' או' אכי
 שהוא לשון עצמות אדם בלשון ארמי והרבה יש
 בבראשית

באור

מחנה שכינה סכיית הלויס סביב, היא מחנה לוי, ומשם ועד סוף מחנה הדגלים לכל ארבע
 רוחות היא מחנה ישראל, הצרוע כשתלח חוץ לכוּלן הזב מותר במחנה ישראל ומשולח מן שמים
 וממא לנפש מותר אף בשל לוי ואינו משולח אלא משל שכינה, והוא מדברי חז"ל במסכת פסחים
 (דף ס"ז ע"א), בדד ישב מחוץ למחנה, שלא יהיו טמאין אחרים יושבים עמו, יכול יהיו זבין
 וטמאין מתים משתלחין למחנה אחת, תלמוד לומר ולא יטמאו את מחניהם (היו"ד שלפני הכנוי
 מורה שהספרד מחנים לשון רבים) ליתן מחנה לזה ומחנה לזה, ופי' רש"י והתם תרי מחנות
 כתיבי וישלחו מן המח' ומחוק למח' תשלחום, והאי מחוק למחנה האמור במצורע לתת לו מחנה
 שליטת ע"כ שהרי החמורה התורה במצורע שיצב בדד בעקום שאין טמאין אחרים יושבים שם,
 ובטמא מת הקילה התורה שיצא חוץ מחנה לוי מן ויקח משה את עצמות יוסף (בראשית י"ג
 ד'), ולא כשתלח רק מחנה השכינה, טומאת הזב חמורה ממנה לפי שטומאה יוצאה עליו
 מגופו, לכן כשתלח מן שני מחנות, ועיין מה שהקשה הרא"ש: (ג) מוֹכֵר עַד נִקְבָּה
 (4) א י א 7

(ו) זאגע דען קינדערן ישראל'ן: ווען איין מאן אָדער איינע פֿרוי זיך אויף אירגענד איינע ווייזע און אויפֿהערעם נעבענמענשן פֿער־זינדיגט, אונד דאָדורך איין פֿערברעכען געגען דען עוויגן בעגעהט: דיא פֿערוואָן אָבער ערקענטט איהרע שולד: (ז) זאָזאָללען זיא דיא זינדע, וועלכע זיא געטהאָן אָפֿענט־ליך בעקענען: דיא הויפט־זומט דער פֿערשולדונג ווידער ערשטאַטטען, נעכזט דעם פֿינפטן טהיילע דריבער: דיזעו מוס ער דעמיעניגען געבען, און דעם ער זיך פֿערשולדעט האָט: (ח) ווען אָבער דער מאָן קיינען פֿערוואַנדטן האָט: דעם דאָן פֿערשולדטע איינגעהאַנדלט ווערדען קאַנטע, זאָ געהאַרט דאָן פֿערשולדטע גוט, דאָן אום דען עוויגען וויללען ערשטאַטט ווירד, דעם פֿריזטער: אונד צוואַר אַללעו דיזעו אויסער דעם פֿערוואַהנונגווידער

ו דבר אר בני ישראל איש או־אשה כי יעשו מכל־חטאת הארם למעל מעל ביהוה ואשמה הנפש־ההוא: והתודו את־חטאתם אשר עשו והשיב את־אשמו בראשו וחמישרתו יסף עליו ונתן לאשר אשם לו: ואם־אין לאיש גאל להשיב האשם אליו האשם המושב ליהוה לכהן מקרב איל

פֿערוואַהנונגווידער

רש"י

תרגום אונקלוס

בנראשית רבה אדריאכוס שחיק טמא שחיק עזמות: (ו) למעול מעל בה' הרי חור וכתב כאן פרשת גזל וכשנע על שקר היא האמורה בפרשת ויקרא ומעלה מעל בה' וכשנע בעמיתו וגומר וכשנית כאן בשביל שני דברים שנתקדשו בה האסד שכתב והתודו לומר שאינו קייב חומש ואשם על פי עדים עד שזודה בדבר. והשנית על גזל הגר שהוא יכתן לכהנים: (ז) את אשמו בראשו הוא הקרן שנשבע עליו: לאשר אשם לו. למו שנתחייב לו: (ח) ואם אין לאיש גאל. שמת התובע שהשביעו ואין לו

(ו) מליל עם בני ישראל גבר או אתתא ארי יעבדון טפל חובי אנשא לשקרא שקר קדם יי ויהוב אנשא ההוא: (ז) ויודון ית חוביהון די עבדו וייתב ית חובתיה פרישיה וחובישיה יוסף עלוהי וייתן לרחב ליה: (ח) ואם קית לגבר פריק לאתקא חובתא ליה חובתא דאתותב קדם יי לכהנא פֿר מרכר

באור

שהיתה מזרעת או זכה או טומאת מת או כדה: (ו) כי יעשו מכל חטאת הארם, בה"א הידיעה הן החטאות הכתובים סוף פרשת ויקרא וכשנע בעמיתו בפקדון וגו', שהם חטאים שבין אדם לחבירו: למעל מעל בה', ועי' הוא מעל גס בה', כמ"ש וכשנע על שקר: ואשמה ה: פש ההוא. הוי"ו של ואשמה היא ואלו התנאי, ובאורו ואם את' יתקדש הקודש ויכיר אשמו לה' ולאדם: (ז) והתודו את חטאתם, הוי"ו הזאת היא תשובת התנאי, ר"ל לא די

אזי
עלי
בני
לו
יהו
יהו
מדבר
(ט) וכן
ישאל
יהי
ליהיה
יה
שמעאל
אשר יק
תלמוד
את קדש
את קדש

במה שמ
איוזה מה
בשעת ה
חז"ל וכי
המושב
הכפרי
על שקר
בני ישו
אותם ל
לא ממון
יהיו, ל
שירכה,
פה עם
רשות הו
את קדש
אלא אס

אִישׁ הַכְּפָרִים אֲשֶׁר יִכְפֹּר-בּוֹ
 עָלָיו: וְכָל-תְּרוּמָה לְכָל-קֹדֶשׁ
 בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-יִקְרִיבוּ לַכֹּהֵן
 לוֹ יִהְיֶה: וְאִישׁ אֶת-קֹדְשָׁיו לּוֹ
 יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר-יִתֵּן לַכֹּהֵן לּוֹ
 יִהְיֶה: פ רביעי

פֶּעְרוֹאֶה נּוֹנּוּ וּדְדֶּר , מִיט
 וּעֲלֵכֶם עַר פֶּעְרוֹעֵה נְט וּוִירָד:
 (ט) אֲלֵלֶע הֶעֱבֵע , וְאָ וּוִיָּא
 אִיבֶעֱרֵה וּפֶט אֲלֵלֶע פֶּאָן דֶּען
 קִינְדֶּרֶן יִשְׂרָאֵל'ז גֶּעִהִילִיגְטֵע
 דִּינְגֵע דִּיא זִיא דֶּעס פֶּרִיזְטֶער
 גֶּעֱבֶר אַכְט הָאָבֶען , זִינְד וּוִינֵע:
 (י) וּוִאָז יֶעֱמָאָנְד הִיִּלִּיגְט ,
 אִוִּזְט צוּוֹאָר נָאָךְ דֶּאָז זִינִיגֵע:
 וּוִאָז עַר אַבֶּער דֶּעס פֶּרִיזְטֶער

געגעבן, איזט דען פריזטערן: פֶּעֶרנר

תרגום אונקלוס

רש"י

מִדְּבַר כְּפִירֵי דִי יִכְפֹּר בֵּיהּ עֲלוּזְהִי :
 (ט) וְכָל אֲפֻרְשׁוֹתָא לְכָל קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל
 יִשְׂרָאֵל דִּי יִקְרִיבֹן לַכֹּהֵנָא דִּי לִיהּ
 יִהְיֶה : (י) וְגַבְרַת יִתְּמַעֲשֶׂר קֹדְשֵׁיהּ דִּי
 לִיהּ יִהְוֹן גְּבַר דִּי יִתֵּן לַכֹּהֵנָא דִּי לִיהּ
 יִהְיֶה : ומליל

לו יורשים: להשיב האשם אליו כשחמלך זה
 להתודות על עומו ואמרו רבותינו וכי יש לך
 אדם בישראל שאין לו גואלים אובן או את או
 שאר בשאר הקרוב ממספחת אביו למעלה עד
 יעקב אלא זה הגר שמת ואין לו יורשים:
 האשם המושב. זה הקרן והסומם: לה' לכהן.
 קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו משמר: מלבד
 איל הכפורים. האמור בויקרא שהוא נריך
 להביא: (ט) וכל תרומה וגומר. אמר רבי
 שמעאל וכי תרומה מקריבין לכהן והלא הוא
 אשר יקריבו לכהן אלו הבכורים שנאמר בהם
 תלמוד לומר לכהן לו יהיה כל הכתוב ולמד על
 את קדשיו לו יהיו. לפי שנאמרו מצות כהונה
 וליה יכול יבאו ויטלם בזרוע תלמוד לומר ואיש
 את קדשיו לו יהיו מגיד שטובת הנאתן לבטלים
 ועוד מדרשים הרבה דרשונו בספרי ומדרש
 אגדה

באור

צמה שמתחרט בלבו אבל יתודה צפה לעיני כל: והחודו, לשון רבים, וכן כויעשו, ובאורו
 אזיה מהם שיהי' איש או אשה הנזכרים בתחלת הפרשה: אשמו בראשו, הוא הקרן כמה הי'
 בשעת הגזל: וחמישהו, חלק אחד מחמשה יוסף עליו: (ח) ואם אין לאיש גאל, אמרו
 חז"ל וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואל עד יעקב אלא זה גר שמת ואין לו יורשים: האשם
 המושב לה', לכבוד השם אשר מעל בו: לכהן, יהיה לכהן במקום הגזל: מלבד איל
 הכפורים, האמור בויקרא שיביא איל תמים מן הכאן, הרי חזר וכתב כאן פרשת גזל וכשבע
 על שקר בשביל דבר שנתקדש בה והוא גזל הגר שמת שיתן לכהן: (ט) וכל תרומה לכל קדשי
 בני ישראל, באורו כל תרומה וזה תרומת ראשית, וכן כל קדשי בני ישראל אשר שיקריבו
 אותם לכהן, אז לו יהיה ואין לכהן אחר רשות בהם, כי הוא ממין הכהן הזה אשר נתנים לו,
 לא ממין השבט בשתוף, ולמ"ד לכל הוא למ"ד הכללי (אינר הויפט): (י) ואיש את קדשיו לו
 יהיו, כל עוד שהקדשים נרשות ישראל, שנקראים קדשיו או הם לו, ובידו לתתם לאזיה כהן
 שירכה, (והנה שמוס מלת את במקום הזה קשה בדקדוק, שהוא סימן הפעול בכל מקום, ובת
 פה עס דבור המניאות יהיו, ואין זה מדרכו): איש אשר יתן לכהן, משתנס לכהן אין עוד
 רשות הנעלים עליהם לתתם לכהן אחר, וכן מתורגם כל"א ורש"י פירש בשם מדרש אגדה
 את קדשיו לו יהיו, מי שמעכב מעשרות ואינו נותן, לו יהיו המעשרות, סוף שאין שדהו עושה
 אלא אחד מעשרה שהיתה למודה לעשות: ואיש אשר יתן לכהן, מתנות הדאיות לו, לו
 יהיה

יא וידבר יהוה אל משה לאמר :
 יב דבר אל בני ישראל ואמרת
 אליהם איש איש כיתשמה
 אשרו ומעלה בו מעל :
 יג ושכב איש אתה שכבת זרע
 ונעלם מעיני אישה ונסתרה
 והיא נטמאה ועד אין בה והוא

(יא) פֿערנר רעדעטע דער
 עוויגע מיט משה, אונד
 שפראך: (יב) רעדע מיט דע
 קינדערן ישראל'ז, אונד זאגע
 איהנען: ווען יעמאנד איינע
 פֿרויא האט, דיא זיך פֿער-
 געהט, אונד געגען איהן
 טרייאלאז האנדעלט :
 (יג) נעמליך יעמאנד בע-
 שליע זיא, עז בליבע אבער
 פֿאר דען אויגען דעז מאַנגען
 פֿערבאָרגען: זיא האַבע עז
 פֿעהריימליכט, וייא אינדעסן

ויה

ענסעהרט: עז וואַרע אַבער קיין צייגע ווידער זיא אויף צו ברינגען, זיא וייא

אויך

תרגום אונקלוס

רש"י

(יא) ומליל יי עם משה למימר :
 (יב) מליל עם בני ישראל ותימר
 להזן גבר גבר ארי תסמי אתתיה
 ותשקר ביה שקר: (יג) וישכוב גבר
 יתה שכבת זרעא ויהי מכסא מעיני
 בעלה ומטמא והיא מטמא וסתיר
 לית בה והיא לא

אגדה ואיש את קדשיו לו יהיו מי שמעכב
 מעשרותיו ואינו כותכן לו יהיו המעשרות סוף
 שאין שדה עושה אלא אחד מעשרה שהיתה
 למורה לעשות: איש אשר יתן לכהן מתנות
 הראויות לו: לוי יהיה ממון הרבה: (יב) איש
 איש כי תשטה אשתו מה כתוב למעלה מן
 הענין ואיש את קדשיו לו יהיו אם אתה מעכב
 מתנות הכהן חייך שתנטרך לבא אכלו להביא
 לו את הסוטה: איש איש ללמדך שמועלת
 בשמים באיש מלחמה שלמעלה ואישה מלמטה:
 כי תשטה אשתו שנו רבותינו אין הנכאפין

נאפין עד שתכנס בהן רוח שטות דכתיב כי תשטה וכתיב בנזוף אשה חסר לב (משלי
 ו'ו) ופשוטו של מקרא כי תשטה תט מדרכי נכיעות ותקשד בעיניו כמו שטה מעליו ועבור
 (שם ד') אל ישע אל דרכיה לבך (שם ז'): ומעלה זו מעל ומהו המעל ושכב איש אותה:
 (יג) ושכב איש פרט לקטן ומוי שאינו איש אותה שכבת זרע שכינתה כוסלת אותה ואין
 שכינת אותה כוסלת אותה: ונעלם מעיני אשה פרט לסומא הא אם היה רואה
 ומעלים אין המים בודקין אותה: ונסתרה שיעור שתראה לטומאת ביאה: ועד אין בה
 הא אם יש בה אפי' עד אחד שאמר נטמאת לא היתה אותה: ועד אין בה בטומאה אבל יש
 עדים

באור

יהיה ממון הרבה, ויתכן שיצא להם הדרה הזה ממלת את שהיא זרה כמ"ש למעלה, ולכך אמרו
 שהשעור ואיש המעכב את קדשיו, ואינו כותכן, (יב) בי השטה, לשון כטיה והסרה כמו שטה
 מעליו (משלי ד' טו), שתסור מדרך נכיעות אל דרך לא טוב המביאה לידי חשד בעיני בעלה,
 זמעה בו מעל, המעילה היא הסך האמונה שלא יהיה לבנה תמים עמו: (יג) ושכב איש
 אחה, כן היא במחשבת בעלה אך האמת נעלם ממנו: ונסתרה, שלא גלתה היא הדבר
 (ראש"ע), ורזונו שאלת ונסתרה איננה נסתרת על האשה אבל ענינו ונסתרה אם היא
 נטמאה: ועד אין בה, וגם אין עד שזכתה כי אם היא אפילו עד אחד שנטמאה לא היתה
 אותה להנדק על ידי המים, אבל היתה אסורה לבעלה בהקלט ומכל שכן אם היו שני עדו

טומאה

לא
קני
קני
לא
אר

לא
רוח
אסו
ויקו
(טו)
וי

טומ
לא כ
זכר
ופע
מדר
אמו
עלי
שהי
על
שע
ורא
המו
ויהי
פיר
טע
כיו

לֹא נִתְפְּשָׁה: יד וְעָבַר עָלֶיךָ רוּחַ
 קִנְיָה וְקָנָה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהָיָה
 נְטֻמָּאָה אִם־עָבַר עָלֶיךָ רוּחַ
 קִנְיָה וְקָנָה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהָיָה
 לֹא נְטֻמָּאָה: טו וְהָבִיָּא הָאִישׁ
 אֶת־אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהָבִיָּא

את

אויך ניכט געוואלט אומער
 ווייזע דאצו געבראכט
 ווארדען: (יד) דען מאן ער
 גריפע איין אייפערניוט,
 ענטווערד דאס ער אייפער
 זיכטיג אויף זיינע פרוי
 ווירד, אונד זיא איזט ווירקליך
 ענטערהרט: אדער עז ער
 גריפע איהן איין אייפערניוט,
 זא דאס ער אייפערזיכטיג
 אויף זיינע פרויא ווירד, אונד

זיא איזט ווירקליך ניכט ענטערהרט: (טו) זא זאלל דער מאן זיינע פרויא צום
 פרויטער פיהרען: אונד איהרענטוועגען צום

תרגום אונקלוס

רש"י

לֹא אֶתְחַדֵּת: (יד) וְיַעֲבֹר עֲלוֹהֵי
 רוּחַ קִנְיָה וְיִקְנֶה יֵת אֶתְתִּיהָ וְהָיָה
 אֶסְתְּאָבֶת אִם עָבַר עֲלוֹהֵי רוּחַ קִנְיָה
 וְיִקְנֶה יֵת אֶתְתִּיהָ וְהָיָה לֹא מְסֻאָבָה:
 (טו) וְיִיתִי גִבְרָא יֵת אֶתְתִּיהָ לְוֵת פְּהִיָּא
 וְיִיתִי יֵת

עדים לסתירה: נתפשה. כאנסה כמו ותפשה
 ושכב עמה: (יד) ועבר עליו קודם לסתירה:
 רוח קנאה וקנא פירשו רבותינו לשון התראה
 שמתרה בה אל תסתרי עם איש פלוני: והיא
 נטמאה או עבר עליו וגומר כלומר הוא התרה
 בה ועברה על התראתו ואין ידוע אם נטמאה
 אם לאו: (טו) קמח שלא יהא מסלת:
 שעורים ולא חטים היא עשתה מעשה בהמה
 וקרבה מאכל בהמה: לא יצוק עליו שמן שלא
 יהי קרבנה מהודר שהשמן קרוי אור והיא

באור

טומאה שאז היתה במיתה, כמ"ש מות יומת הכוהן והנאפת (ויקרא כ' י'): והיא לא נתפשה,
 לא כאנסה בסתירה זו, שאם הסתירה באונס פטורה: (יד) ועבר עליו, אמר על הרוח ל'
 זכר, ולהלן הוא אומר אשר תעבור עליו רוח קנאה לשון נקבה, כי מצאנוהו פעמים לשון זכר
 ופעמים לשון נקבה כמו ורוח גדולה וחזק: וקנא את אשהו, תיבת קנאה בארנוה, שהיא
 מדת הלב להתפעל ולהתרגז כאשר יראה האדם העברת הכבוד והיתרון מהראוי לבתו ראוי,
 אמר שיעבור רוח כזה על לב הבעל כשישד את אשתו שנתנה את דודה לאיש אחר, בין שעבר
 עליו רוח קנאה והיא נטמאה, או שעבר עליו רוח קנאה והיא לא נטמאה. וחז"ל אמרו
 שהיא לשון התראה ויהיה פי' ועבר שכבר עבר עליו רוח קנאה קודם שנתנה והיא עבר'
 על התראתו: (טו) את קרבנה עליה, עמה או בעבורה: קמח, שלא יהיה מסלת:
 שעורים, ולא חטים, אמרו רבותינו היא עשתה מעשה בהמה תביא מאכל בהמה, (רש"י
 וראב"ע), וכתב הראב"ע בסוף דבריו חז"ל ומנחת הגדלה היא סלת חטים לזכרון לטוב וזאת
 המנחה מוזכרת עון אם היה שם, על כן גרועה להיותה שעורים בלא שמן ובלא לבנה עכ"ל,
 והיה לפי' כי מנחת קנאות הוא טעם על האמור למעלה קמח שעורים ולא יצוק וגו', אבל אין
 פירושו ישר בעיני מניח הטעמים שהניח המפסיק הגדול במלת שעורים. גם לפירוש הרמב"ן כי
 טעם מנחת קנאות יחזור על ראש הפסוק יאמר שיביא האיש את הקרבן על אשתו כלו' במקומה
 כי מנחת קנאות הוא להזכיר עונה ואינו ראוי שתביאנו היא אשלה, אבל הוא יקריב מנחה לשם
 טינקוס

את־קרבנה עליה עשירת
 האיפה קמח שערים לא יצק
 עליו שמן וקאיתן עליו לבנה
 כי־מנחת קנאת הוא מנחת
 זכרון מזכרת עון: טו והקריב
 אתה והכהן והעמדה לפני
 יהוה: י ולקח הכהן מים
 קדשים בכלי־חרש ומן־העפר

צום אפפער כרינגען, איין
 צעהנטהייל איפה גערוטען
 מעהל: ער זאלל קיין אערל
 דארויף גיסען, נאך ווייארויך
 דארויף טהון: דען עז איזט
 איין אפפער דער אייפער
 זוכט, איין ריגיאפפער, דאן
 מיסעטראזט אין אנדענקען
 כרינגט: (טו) דער פרויזטער
 זאלל זיא הערצו פיהרען:
 אונד פאר דען עוויגען שטעל
 לען: (י) פארדער זאלל
 דער פרויזטער געהייליגטען
 וואסער נעהמען, אין איינעם

אשר

אויף

אירדנען געפאם: אונד פאן דעם שטויבע

רש"י

תרגום אונקלוס

ית קרבנה עליה חר טו עשרא בתלת
 סאין קמחא דשערין לא יריק עלוהי
 משחא ולא יתו עלוהי לבונתא ארי
 מנחת קנאתה הוא מנחת דכרנא
 מדפרת חובין: (טו) ויקריב יתה
 כהנא ויקטנה קדם יי: (י) ויסב
 כהנא מי כיוור כמן דתסף ומן עפרא

עשה בשך: ולא יתן עליו לבונה - שהאמהות
 נקראות לבונה שכאמר אל גבעת הלבונה
 (שיר השירים ד') והיא פירשה מדרכיה: כי
 מנחת קנאות הוא הקמח הזה קמח לשון
 זכר: מנחת קנאות מעוררת עליה שתי
 קנאות קנאת המקור וקנאת הבעל: (יז) מים
 קדושים שקדשו בכיור לפי שנעשה מנחת
 מראות הנובאות וזו פירשה מדרכיהן שהיו
 נבעלות לבעליהן בזמרים תחת התפוח וזו
 קלקלה לאחר תבדק בו: בכלי חרש הוא
 חשקה את המאף יין משוכך בכוסות משוככים

די

באור

שינקום את נקמתו מוכה, היה נכון לפי להניח האתנח במלת לבונה, ויהי מן הזקף שבתוכו
 עליה עד האתנח מאמר מוסגר, והיותר נראה כי מנחת קנאות הוא טעם רק על היותה בלא
 שמן ולבנה לא על היותה שעורים, שכן מצינו במנחת דל הדלים לא ישים עליה שמן ולא יתן
 עליה לבונה (ויקרא ה' י"ח) ואמר אש"כ כי טעאת היא ופירש"י שם לפיכך לא יהי קרבנו
 מהודר ועכ"ז היתה מנחתו סלת: כי מנחת קנאת הוא, הקמח הזה, קמח לשון זכר (רש"י),
 יתכן שהוא מוסב על הקרבן: (טו) והקריב אתה, המנחה: והעמידה לפני ה', לפני
 מוצת ה' (ראש"ע), אבל אין כן דעת מתרגם אשכנזי שהוא תרגם הפסוק הזה על האשה,
 וכונתו לפי שלא אמר והניחה לפני ה' כי לא תבא ל' העמדה בדבר שאין בו רוח חיים, והראש"ע
 לא לנה לפרש כן בעטר שאמר אש"כ והעמיד הכהן את האשה וגם לרש"י הוקשה ע"ז, אמנם
 לפי דרכנו יהי סדר הכתובים על דרך כלל ואחריו מעשה, ולפי שהכל לומר שיביא את אשתו
 אל הכהן אמר והעמידה לפני ה' על דרך כלל ולא פירש האריך תהי העמידה ומה יעשה בה,
 ואש"כ יודיעו הכתובים פרטי העמידה, שתהיה אחר שיקח הכהן מים קדושים ושתהי עומדת
 פדועת הראש וכידה תהי המנח' וכל הסדר האמור בפרש"י: (יז) מים קדשים, שנתקדשו
 בכיור

אל
הפ
הפ
ופו
ער
מנו
יהו

די ית
ויתן
אתת
דאת
דכרנא
דכתיב

סס
(יחזקא)
אלא מ

דכיוור
סועה
יבא שס
צראש
בכאי לה
מי המר
לפ"ז מי
מוכרת,
המאררי
נקראו
בכוכי מ
מאוררי

אשר יהיה בקרקע המשכן יקה
הכהן ונתן אל המים: יח והעמיד
הכהן את האשה לפני יהוה
ופרע את ראש האשה ונתן
ער כפיה את מנחת הזכרון
מנחת קנאת הוא וכיד הכהן
יהיו מי המרים המאזנים:

והשביע

אויף דעם באָרען דער
וואָהנונג נעהמען, אונד אין
דאָ וואָסער טהון: (יח) אַלֶּה
דען שטעללט ער דיא פֿרוי
פֿאַר דען עוויגען: בינדעט
איהר דאָו הויפטֿהאַר לאָז,
לעגט דאָו ריגעאָפּפֿער, דאָו
אין אָפּפֿער דער אייפֿערזוכט
איזט, איהר אויף דיא
האַנדע: אונד אין זיינער
האַנד האַלט דער פֿרויטער
דיא עקעלאַפּטען וואָסער
דער פֿערפֿלוכונג:

אלורען

רש"י

תרגום אונקלוס

לפיכך תשתה מים המרים במקדה בזויה של
קרב: (יח) והעמיד הכהן וגומר - והלא
כבר נאמר והעמידה לפני ה' אלא מסייעין
היו אותה ממקום למקום כדי ליגעה ותטרף
דעתה ותודה: ופרע. כותר את קליעת שערה
כדי לבזותה מכאן לבנות ישראל שגלוי הראש
גנאי להן: לפני ה'. בשער ניקטור הוא שער
העזרה המזרחי דרך כל הכככים: ונתן על
כפיה ליגעה אולי תטרף דעתה ותודה ולא
ימחה שם המיוחד על המים: המרים - על
המחמרים אותה מן העולם לשון סילון ממאיר
(יחזקאל כ"ט) ולא יתכן לפרש מים ארורים שהרי קדושים הן ולא ארורים כתב הכתוב
אלא מאררים את אקרים ואף אונקלוס לא תרגם לטייא אלא מלטייא שמראי קללה
נגופה

די יהי בייסודא משפנא יסב כהנא
ויתן למיאי: (יח) ויקים כהנא ית
אתתא קדם יי ויפרע ית רישא
ראתתא ויתן על ידהא ית מנחת
דכרנא מנחת קנאתא היא וכידא
דכהנא יהון מי מריריא מלטייא:
ויומי

באור

זכור: ומן העפר אשר יהיה, כי לפעמים לא הי' שם והיו כריכין להניא, וכן הוא במסכת
פוטא (דף ט"ו ע"ב) ע"ש: (יח) ופרע את ראש האשה, אין לנו כלל מספיק בלה"ק מתי
יבא שם הפעול ומתי יקובר עם הכנויס, כי הי' לו לומר ופרע את ראשה אחר שהזכר שם הפעול
בראש הפסוק הזה והטעם שיתור קליעת שערה כדי לבזותה, מכאן לבנות ישראל שגלוי הראש
גנאי להן. (ספרי הביאו רש"י), ועיין פרשת תשא הוראת השרש הזה בפסוק כי פרוע הוא:
מי המרים, יש מרבותיו ז"ל אמרו שהכהן נותן במים דבר מר, והוא לעורר אותה, ויהי'
לפ"ז מי המרים סמיכות אמת, מי הדברים המרים שנתן לתוכן, וע"ד הפשט בא סמוך במקום
מוכרת, וענינו המים המרים, ונקראו כן על שם סופן, כמו שאמר למטה ובאו בה המים
המאררים למרים להירות שהאית ישומו המים למרים אחר היות מתוקים, וכן אמרו בספרי
נקראו מרים על שם סופם, שמאררים את הגוף ומערערין את העין: המאררים, תואר
זכוכי מנבין פֿעל בגורת הכפולים ע"ד השלמים ע"מ מברכים, וגם נוכל לומר ע"ד מרובע
מאררים ע"מ מגזללים, ונקראים מאררים ע"ש המארה שביאין בבטן האשה אם
סמים עמם קדושים קראן הכתוב: (יט) אם לא שכב

איש

נשא ה

תרגום אשכנזי כט

הָאֵלֹהִים וְאָמַר הִכִּינָהּ לְאִשָּׁה יִתֵּן
 יְהוָה אוֹתָהּ לְאֵלֶּהּ וּלְשִׁבְעָהּ
 בְּתוֹךְ עַמֶּךָ בְּתֵרֵת יְהוָה אֶת־
 יִרְכָךְ נִפְלֵת וְאֶת־בִּטְנְךָ צָבָה :
 כג וּבָאוּ הַמַּיִם הַמֵּאֲרָרִים הָאֵלֶּה בְּ
 בְּמַעֲיָךְ לְצָבוֹת בֶּטֶן וּלְנִפְלֵ יִרְךָ
 וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן :
 כד וּכְתַב אֶת־הָאֵלֶּת הָאֵלֶּה הִ
 הִכִּינָהּ בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל־מֵי
 הַמָּרִים : כד וְהִשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה
 אֶת־מֵי הַמָּרִים הַמֵּאֲרָרִים וּבָאוּ
 בָּהּ

דער פֿערפֿל־וכונג : אונד
 שפּרִיכט צור פֿרוּיא , זאָ
 מאַכע דִיך דער עוויגע צור
 פֿערפֿל־וכונג אונד איד־
 פֿאַרמעל בייא דיינר נאַציאָן :
 אינדעם ער דיינע דיִפֿטען
 שווינדען , אונד דיינען לייב
 אויפֿשוועללען לאַסע :
 (כג) דיועז פֿל־וכוואַסער
 קאַממע אין דיינע אינגעל־
 ווידע צום אויפֿשוועללען דעז
 לייבו , אונד צום שווינדען
 דער דיִפֿטע : דיא פֿרוּיא
 שפּרעכע , עז וייא אַר־זאָ ,
 דיועז געשעהע ! (כג) דער
 פּרוּטער שרייכט זאָדען
 דיוע פֿערפֿל־וכונגען אויף
 איינען צעטטעל : וואַשט עז
 אַב אין דאָז עקעל־האַפֿטע
 וואַסער דיינין : (כד) אונד
 גיבט דער פֿרוּיא דאָז עקעל־האַפֿטע פֿערפֿל־וכונגוואַסער צו טרינקען : דאָס

תרגום אונקלוס

רשי

וַיִּמַר כְּהֵנָּה לְאַתְתָּא יִתְּנוּ יְיָ יִתִּיר
 לְלוֹט וּלְטוֹמִי בְּגוֹ עֲמִיד בְּדִיתָּו יְיָ
 יִתְּ יִרְכָךְ מִסִּיא וְיִתְּ מַעֲיָכִי נְפִיחִין :
 (כג) וַיַּעֲלוּ מִיָּא מְלִטְטִיא הָאֱלִין
 בְּמַעֲיָכִי לְאַפְחָא מַעִין וּלְאַמְסָא
 יִרְכִין וְתִימַר אֶתְתָּא אָמֵן אָמֵן :
 (כד) וַיִּכְתּוּב יִתְּ לְוִטִיא הָאֱלִין כְּהֵנָּה
 בַּסֵּפֶרָא וַיִּמְחֹק לְמִיא מְרִירִיא :
 (כד) וַיִּשְׁקִי יִתְּ אֶתְתָּא יִתְּ מִיא מְרִירִיא
 מְלִטְטִיא וַיַּעֲלוּ בָּהּ מִיא

לאמר : את ירכך . בקללה הקדים ירך לבטן
 לפי שבה התחילה בעבירה תחילה : כנה .
 כתרגומו נפוסה : (כג) לצבות בטן . כמו
 להצבות בטן זהו שמש פתח שהלמ"ד נקודה
 בווכן לנחותם הדרך לראותכס את הדרך אשר
 תלכו בה וכן לכפיל ירך להכפיל ירך שהמים
 מצבים את הבטן ומפילים את הירך , לצבות
 בטן ולכפיל ירך . בטנו וירכושל בועל או אינו
 אלא של כבעלת כשהוא אומר את ירכך נופלת
 ואת בטנך כנה הרי של כבעלת אמור : אמן
 אמן . קבלת שבעה אמן על האלה אמן על
 השבעה אמן אס מאיש זה אמן אס מאיש אשר
 אמן אלא שטימי ארוסה וכשואה שומרת יבס
 וכטוסה : (כד) והשקה את האשה . אין זה
 סדר

באור

כדרך שכל לפלונית . (רשי) : צבה , שם מגורת נקי למ"ד ה"א והה"א ה"א נקבה וה"א השם
 נפלה : (כג) לצבות , הראוי להצבות ע"מ להראות , לכן הלמ"ד פתוחה ועעמו ל' נפוסה ,
 וכן ולכפיל הראוי להכפיל : (כד) והשקה את האשה , ולהלן אומר ואמר ישקה את המים
 (4) ח א § 1 לכן

בַּהֲמִים הַמְאָרְרִים לְמָרִים :
 כִּי וּלְקַח הַכְּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה
 אֶת מִנְחַת הַקִּנְאָת וְהִנִּיף אֶת
 הַמִּנְחָה לְפָנַי יְהוָה וְהִקְרִיב
 אֶתָּה אֶל־הַמִּזְבֵּחַ : ט וְקִמֹּץ
 חֲכִיזֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אֹזְבֵּרְתָּהּ
 וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ וְאַחַר יִשְׁקָה
 אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־הַמִּים :
 כז וְהִשְׁקָה אֶת־הַמִּים וְהִיתָה
 אֶם־נִטְמְאָה וְהִמְעַל מֵעַל
 בְּאִשָּׁה וּבָאוּ בָּהּ הַמִּים

המאררים

אין

מאנגע אונטרייא געוועזען : זא געהט דאן פֿרֿלוֹוֿאסער

דאס עו אין זיא היניין געהע
 צום אבשייר־ליכען עקעל :
 (כה) דער פרוטער ניממט
 פֿאָרהער דער פֿרוי־ דאן
 אייפֿערזוכטזאפֿער אויז דער
 האנד : כאַכט דאמיט איינע
 ווענדונג פֿאָר דעם עוויגען ,
 אונד ברינגט עז צום
 אַלטאַרע : (כו) ניממט פֿאָן
 דעם מעהל־אָפֿער־איינע
 האנדפֿאלל צום פֿעררוֿפֿטען ,
 לאַסט עז אויף דעם אַלטאַרע
 אין רויך אויפֿגעהן : אונד
 הערנאָך גיבט ער דער פֿרוי
 דאן וואַסער צו טרינקען :
 (כז) ווען ער איהר דאן
 וואַסער צו טרינקן געגעבען ,
 זא ווירד דער ערפֿאָלג דיזער
 זיין , האַט זיא זיך פֿעראַונג־
 עהרט , אונד איזט איהרעם
 מאַנגע אונטרייא געוועזען :

תרגום אונקלוס

רש"י

מִיָּא מְלֻטְמִיא לְטָרִירוּ : (כה) וַיִּסַּכ
 בַּהֲנָא מִיָּא דִּאֲתָתָא ית מִנְחַת קִנְאָתָא
 וַיִּרִים ית מִנְחַתָּא קָדָם יי וַיִּקְרִיב
 יתָּה לְמִדְבַּחָא : (כו) וַיִּקְמוֹץ בַּהֲנָא
 מִן מִנְחַתָּא ית אֲדָפְרָתָהּ וַיִּסַּק
 לְמִדְבַּחָא וּבִתְרַן בִּין יִשְׁקִיָּתָא אֲתָתָא
 ית מִיָּא : (כז) וַיִּשְׁקִינָהּ ית מִיָּא וְתִהִי
 אִם אִסְתַּמְאָבַת וְשִׁקְרַת שִׁקְרָא בְּכַעֲלָהּ
 וַיַּעֲלוּן בָּהּ מִיָּא מְלֻטְמִיא

סדר המעשה שהרי בתחלה מקריב את
 המנחה אלא הכתוב מבשרך שכשישקנה יבאו
 בה למריב לפי שנאמר בטן וירך מכיין לשאר
 כל הגוף תלמוד לומר ובאו בה בכולה אס כן
 מה ת"ל בטן וירך לפי שהתחילו בעבירה
 תחיל' לפיכך התחיל מהם הפורענות :
 למרים להיו' להרעים ומורים : (כה) והכיף
 מוליך ומביא מעלה ומוריד ואף היא מטיפה
 עמו שידה למעלה מידו של כהן : והקריב
 אותה - זו היא הגשתה בקרן דרומית יערבית
 של מזבח קידם קמיכה כשאר מנחות :
 (כו) אזכרתה * הוא הקומץ שעל ידי הקטרתו
 המנחה באה לזכרון לגבוה : (כז) והשקה את
 המים

באור

לכן כראה שאין זה סדר המעשה רק לפי שהכתוב מדבר מענין המים שיפתוב את האלות ומחה
 אל המס , אמר שתבליתן יהי' להשקות בהם האשה , ושיבאו בה למרים , כיצד ? תחלה יקח
 הכהן את המנחה מידה ויקטירה , אחרי כן ישקה אותה , וככלותו להשקותה כך יהי' אס
 כטמא' יהי' כך, ואס לא כטמא' וגו' זהו המשך הכתוב וסודור המאמרים על נכון : (כו) והשקה

את

נשא ה

המאזנים למרים וצבתה
בטנה ונפלה ירכה והיתה
האשה לאלה בקרב עמה :
כח ואם לא נטמאה האשה
וטהרה הוא ונקתה ונורעה
זרע : כט זאת תורת הקנאות
אשר תשטה אשה תחת אישה
ונטמאה : ל או איש אשר
העבר עליו רוח קנאה וקנא
את אשתו והעמיד את האשה
לפני

תרגום אשכנזי ל

אין זיא צום אבשייל יפען
עקעל הינין : איהר לייב
ווירד אויפשוועללען איהרע
היפטע שווינדען : אונד דיא
פֿרויא ווירד צור פֿערפֿלוכונג
פֿארמעל אונטער איהרער
נאציאן ווערדען : (כח) האט
זי זיך אבער ניכט פֿער-
אונעהרט אונד איזט ריין :
זא ווירד עז איהר ניכט
שאדען , אונד זיא ווירד פֿיל-
מעהר פֿרוכטבארער דארויף
ווערדען : (כט) דוועז איזט
דיא פֿארשריפט פֿיר דיא
אייפֿערוויכט : ווען איינע
פֿרויא זיך געגען איהרען מאן
פֿערגעהט , אונד פֿעראונ-
עהרט ווירד : (ל) אָדע

ווען דער אייפֿערגייזט איינען עהעמאן ערגרייפט , דאס ער אייפֿערוויכטיג אויף זיינע פֿרויא ווירד : זא ברינגט ער דיא פֿרויא פֿאר

תרגום אונקלוס

מלטיא למרורי ויפתח מעהא
ותתמי ירבה ותהי אתתא ללוטא
בגו עמה : (כח) ואם לא אסתאבת
אתתא ורכיא היא ותפוק זכאה ותעדוי
עדוי : (כט) דא אורייתא דקנאתא די
תסטי אתתא בר מבעלה ותסתאב :
(ל) או גבר די תעיבר עלוהי רוח קנאה
ויקני ית איתתיה ויקים ית אתתא
בזער תלד בריוח אס היתה יולדת שחורים

רש"י

המים • לרבות שאם אמרה איני שומה
לאחר שנמסקה מגלה מערערן אותה ומסקין
אותה בעל כרסה אלא אם כן אמרה טמאה
אני : וכנתה בטנה וגומר • אף על פי שבקללה
הזכיר ירך תחילה המים אין בודקין אלא כדרך
כניסתן בה : והיתה האשה לחלה • כמו
שפירשתי שיהיו הכל חלין בה : בקרב עמה •
הפרט יש בין אדם המתכוול במקום שכיכר
לאדם המתכוול במקום שאינו כיכר : (כח) אם
לא נטמאה האשה • בסתירה זו : וטהרה
היא • ממקום אחר : ונקתה • ממים המזררים
ולא עוד אלא וזרעה זרע אם היתה יולדת
יולדת לבנים : (ל) או איש כמו או נודע כלומר
אם

באור

אח המים , באורו וכאשר יכלה להשקות יהי' תכלית ההשקאה שאם נטמאה וכנתה ג' , וכן
תרגום מתרגם האשכנזי : ובאו בה וגו' , אחרי השתי' בנואם אל קרבה מיד ישובו למרים בפיה
ובקרבה כמנהג הדברים המקיאים שימררו הזותים אותם מאוד , אח"כ תכנה בטנה ותפול
ירכה • (רמב"ן) : (כח) ונקתה , מנבין כפעל והדגש לחסרון כו"ן הפרט והכו"ן שבאשה לסי'
הכנין : ונורעה זרע , שיתן לה השם זרע בשכר הקלן שאירע לה , וזו"ל דרשו שאם היתה
עקרה

לפני יהוה ועשורה לה רבנות
את כל התורה הזאת: לא ונקמה
האיש מעון והאשה יהוה
תשא את עונה: פ
ו א וידבר יהוה אל משה
לאמר: ב דבר אל בני ישראל

פאר דען עוויגען, אונד דער
פרוטער דאנדערלט מיט
איהר נאך דזער פארשריפט:
(א) אלודען איזט דער מאן
פרייא פאן אללער שולד:
דיה פרויא אבער ווירד
איהרע שולד צו ביסען
האבען:

ו (א) דער עוויגע רעדעטע
פערנער מיט משה,
אונד שפראך: (ב) רעדע

ואמרת

אונד

מיט דען קינדערן ישראל

תרגום אונקלוס

רש"י

קדם יי ויעבד לה פתנא ית כל
אורייתא דתא: (א) ויהי נקמה נקרא
מחובין ואיתתא ההיא תקבל ית
חוקה:

ו (א) ומליל יי עם משה למימר:
(ב) מליל עם בני ישראל
ותימר

אם איש קנאי הוא לכך והעמיד את האשה:
(לא) ונקמה האיש מעון. אם בדקה המים אל
ידא' לומר חבתי במיתתה נקי הוא מן העונש.
ד"א משיקנה תהא אכלו בהיתר ונקמה מעון
שהסוטה אסורה לבעלה:

ו (ב) כי יפליא יפריש ולמה נסמכה
פרשת זויר לפרשת סוטה לומר לך
שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן
היין

באור

עקרה נפקדת ואם היתה יולדת בצער יולדת בריוח ואם היתה יולדת שחורים יולדת לבנים:
(לא) ונקמה האיש מעון, אם בדקה המים אל ידאג במיתתה נקי הוא מעונש. (רש"י), וכן
דעת הרשב"ם בראש דבריו, ויהיה פירושו והאשה ההיא וגו', כל' שאין על האיש עון במיתתה
אבל היא לנדה גרמה מיתתה, ובסוף דבריו כתב הרשב"ם ו"ל, ולי נראה ונקמה האיש מעון
שלא סבל אשתו להיות מזונה תחתיו ואלו שתק לא הי' מנוקה מעון שהי' אסורה לו, לא היא תשא
את עונה שהרי זנתה ולפיכך קבלה פרענותה, וכתב הרמב"ן ו"ל, והנה אין כל מהפטי התור'
דבר תלוי בנש זולתי הענין הזה שהוא פלא וכנס קבוע שיעשה בישראל בהיותם רובם עשירים רבונ'
של מקום כי חסן למען נדקו ליסר הנשים שלא תעשינה כזאת כיתר העמים ולנקות ישראל מן
הממזרות שהי' ראויים להארות שכינה בתוכם ולפיכך פסק הענין הזה משנתקלקלו ישראל
בעבירות כמ"ש אשרנו הנואפים פהקו מי סוטה, שכל' לא אפקוד על בנותיכם כי תזניכה ועל
בלותיכם כי תנאפנה כי הם עם הזונות יפרדו ועם לא יבין ילבט (הושע ד' י"ד), ואין הכתוב
אומר שתהיינה הנשים הנואפות פעורות מעון בעבור שנעליהן נואפים רק שלא יעשה בהן הכנס
הגדול הזה שהוא נעשה להם לכבודם להיותם עם קדוש והם לא יביטו בטובה זאת ולא יחפזו בה
וזכו שאמר ועם לא יבין ילבט, כלומר ילכד בסכלותו, וכן ואויל שכתים ילבט (משלי ט' י'),
תרגם מתרגם ירושלמי וסכלא בספוטתיה ונתאחד, וזה טעם מה שאמרו ונקמה האיש מעון בזמן
שהאיש מנוקה מעון המים בודקין את אשתו אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו
והנקיין הוא שלא בא עליה משקנא לה ונסתרה, ויש מפרשים שאם בעל הנעל אדם בעילה
אסורה כל ימיו, אין המים בודקין אותה, והעולה מן ההלכה שאפילו הי' בניו ובנותיו נואפים
ולא כהה בהם לא היו בודקין, והכלל שהוא נס וכבוד לישראל ע"כ לשוני, ומה מתוק
מדבריו אלה: